

РАДИ ЦАРЕВ ПРЕДГОВОР

chitanka.info

Главните герои на настоящата книга са конете — тези стари бързоноги другари на човека, които се нуждаят днес от подкрепата и защитата ни. Те се появяват пред очите ни все по-рядко, а това води към отчуждаване, към забравя. Децата, родени в големите градове, се плашат от вида им не по-малко от индианците, зърнали за пръв път на своя земя ездачите — конквистадори на Ернандо Кортес. Няма съмнение, че здравите връзки между човека и коня се късат една след друга. Така ли трябва да бъде, не забравяме ли твърде бързо своите верни безсловесни приятели?

Дълги хилядолетия първобитният човек е ходел на лов за коне. Живите и точни рисунки на древните хора по стените на пещерите, резбата на чудни конски фигурки върху кости, са свидетели за тези времена. После е дошло тайнството на опитомяването, на продължителния съвместен живот, труд и приятелство.

Прадядото на коня, дивият европейски търпан, по всяка вероятност е станал домашно животно в нашите земи през средния неолит и оттогава непрекъснато е живял покрай жилищата на прародителите ни. Отглеждането на конете се развива особено нашироко тук от тракийските племена. Траките дори вярвали, че грациозното темпераментно животно притежава божествената сила да прибира, душите на хората и да ги отнася в другия свят. Поради това и върховните им богове винаги яздели на коне или били придружавани от тях.

Непобедимият герой-конник на траките — бог войн, ловец и вседържател, е изобразен върху хиляди оброчни плочки, разпръснати покрай древните му светилища из цялата ни страна. Видните траки били погребвани със своите коне и колесници в могилите от средата на бронзовата ера, за да им служат и във вечността. А древният поет Омир, възхитен от тракийските коне, възкликва в Илиадата: „Видях аз конете на тракийския цар Рес — чудни, невидени, с превъзходен ръст, с цвят по-бял и от сняг, а по бързина — те са на вятъра подобни.“ Великолепни портрети на такива коне са изобразени от ръката на тракийски художник върху стените на прочутата Казанлъшка гробница.

С пъргави, бързи и жилави степни коне са пристигнали през Дунав и прабългарите, които развявали под върховете на копията си конски опашки, пиели лековития кумис от кобилешко мляко, а под

седлата си поставяли да се стоплят и да омекват солени късове пастърма.

Историческите паметници, отразяващи образуването и развитието на българската държава, свидетелствуват, че през тези епохи се отглеждали коне, които са близки до съвременните местни породи. Нашествието на османците нанесло тежък удар на коневъдството в България. То спряло подобрителната развъдна работа върху тогавашните коне. Сегашните местни породи може би до голяма степен са запазили външния им вид, но са загубили много от качествата, които вероятно са притежавали техните прадеди от Втората българска държава.

Първите домашни коне не се отличавали твърде от търпана — били сиви, с черна четинеста грива, дребни, набити, груби на вид, но силни и издръжливи — непретенциозни към храната и оборите. По-късно били създадени породи коне за езда, за полска работа, за превозване на товари, за лов, за военни цели с разнообразен ръст, цвят на козината и телесни форми. У нас едва след Освобождението започва културното коневъдство и се създават нови породи чрез кръстосването на местни с ценни чуждестранни коне.

Значението на конете в живота на българския народ и в мирно, и във военно време през вековете е наистина огромно, с нищо неизмеримо. Едни от прадедите ни — траките — виждали боговете си възседнали на коне, прабългарската конница била непобедима в ожесточените и решителни кавалерийски битки, а по-късно нашият народ дотолкова обичал и уважавал това животно, че от ония стари времена и до ден-днешен по традиция българите не посягат към конското месо. В народното ни творчество конят винаги е най-верният, най-сигурният, най-сърдечният другар на стопанина си. И затова е назоваван ласкаво и поетично „добра коня“, „златогрив“, „врана коня“, „дива коня“, „хранен коня“, „бърза коня“, „вихрогоня“, „лястовица“...

Сега той е изместен до голяма степен от техниката на новото време и числеността му е намаляла значително, но конят у нас си остава все още жизнен и перспективен. Той е незаменимо работно животно в полупланинските и планинските райони. А прекрасният, вълнуващият конен спорт се развива не само тъй като е интересен, мъжествен и полезен за здравето, но и защото чрез него човекът влиза в тесен допир с едно животно, което преди повече от шест-седем

хиляди години му е отдало безрезервно, доверчиво, сляпо привързаността, свободата и съдбата си.

Днес дружбата между хората и животните добива все по-голямо значение поради отдалечаването на съвременниците ни от живата природа и поради изолирането им за дълго време от денонощието в железобетонните блокове на градовете. А твърде естествено е човекът, който обича коня, другите домашни и дивите животни да стане активен борец за защитата на природата, на нейните живи чеда.

Отдаде ли ви се случай да се вгледате продължително в големите тъмни очи на някой кон, може би ще откриете в тях странната дълбоко очароваща тайна на приятелството му към хората, която ще ви вълнува дълго или пък завинаги. Поради това намерите ли нейде по пътищата ръждясала подкова, паднала от копитото на отдавна преминал кон, не забравяйте стария обичай — един светъл лъч на любов и вяра в чудотворната сила на благородното животно — тогава се наведете, вземете я с радостно разтупано сърце и я окачете като скъпоценност на видно място в дома си, за да я виждате често.

От автора

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.